

SAMOJEDŹ (15) *sb f*

samojedź (14), samojedź *a.* **samojedz** (1).

sa- (13), są- (2); sa- : są- *BielKron* (7:1), *Mącz* (1:1); -edź *Mącz* (2), -édź (1) *OrzQuin*; -edzi(-) *e jasne*.

sg *N* samojedź (11). ◇ *G* samojedzi (3). ◇ [*I* samojedzią.] ◇ *L* samojedzi (1).

Składnia orzeczenia: samojedź uciekali (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.

1. *coll. Ludożercy; ant(h)ropophagi Mącz, Cn* (8) : A gdy tám nálzy wéwzli/ wćiekáli z onych bud Sámoiedź *BielKron* 441v; (*marg*) Sámoiedź. (-) czárty chwałą y wierzą czárom [...] w fkarbiech żadnych fie nie kocháią/ ludzkie mięlá iedzą *BielKron* 445, 445v, 447v *marg*; *Massgetae*, Lud w Tátárzech *Aliatickich* [...] w obyczáyu máyą ftáre ludzie [...] bić/ y ich mięsem żyć, *Samoyedź. Mącz* 210d, 11b; [*ReuchlinBartBydg f; ferocissime gentes ... , que humanis carnibus (samogecz) ... vescuntur. Glosy I nr 1/1*].

Szereg: »kanibałowie, (to jest) samojedź« (2): przyplłynął do wyłpu Kánibałow/ to iest do Sámoiedzi *BielKron* 441v, 441 *marg*.

2. *Kraina, gdzie dzieją się okrucieństwa* (2) : iáko teraz Wołochowie Defzpotá fádzili/ którego żadnym Práwem nie przekónálégo áni fádzónégo/ zámordowáli. ále to w tám téy Sámoiedzi nie nowa/ bo w Wołofzéch/ áni wiáry poddánym przeciwko zwierzchniemu Pánu/ áni fpráwiedliwości Páńfkiéy przeciwko poddánym fwym niemálz żadnéy (*marg*) Wołofka Sámoiedź. (-) *OrzQuin* S3.

3. *Ludożerstwo; przen: zbrodnie, okrucieństwa* (3) : Y dzieie fie známi o co ono Prorok vtyłkował: iż Bog (zá ludzkim nierządem) dopuścił/ iż ludzie iáko ryby/ lámi fie wyiadáią (*marg*) Sámoiedz Polfka. (-). *PowodPr* 79; Pátrzay iáka Sámoiedź/ zboycá zboycę tráci. *KlonWor* 6; Zátym go [*Kakusa, potwora uprowadzającego stada*] tež Herkules vderzył o ziemię [...]. Rádzi byli páłterze y blifcy fásiedzi/ Ze ich zbáwił Herkules tákiey Sámoiedzi. *KlonWor* 24; [*co wízytko [arendy, lichwy, zapisy]/ niewiém iákobyś iednym fłowem przewwác chćiał/ ieno włafną fámoidzią/ gdzie człówiek człówieká ziada/ á rzemioflá infzého nieumié/ iedno cudze połykáć/ á dobry ich nie przyfstoynie fzfáfowác. SokółJanSzaf 39*].

4. *coll. n-ethn Mieszkańcy płn.-zach. Syberii, ludy samodyjskie* (2) : Zá pieczyhorą y Suchohorą rzekámi y gorą ktorą zową Kámiennypás ná wyłpach morfkich/ lud rozmáity iest ktory pópólitým przezwiłkiem zową Sámoiedź/ Od ktorych idzie wielki dochod Soboli/ ptakow/ y inych zwierząt Kniázowi wielkiemu. *BielKron* 433v, 433v *marg*.

Synonim: 1. kanibał.

Cf [SAMOJEDZCA]

KW, (LWil)